

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. Н. Каразіна

**ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ.
ЗБІРНИК ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ**

Харків - 2021

Рецензенти:

Бондар-Підгурська О.В. – доктор, економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»;

Цибульська Е.І. – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки та права Харківського гуманітарного університету «Народна українська академія»

*Затверджено до друку рішенням Науково-методичної ради Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
(протокол № 3 від 16 грудня 2021 р.)*

Є 24 Європейська інтеграція. Збірник практичних завдань : навчально-методичний посібник / Л. М. Матросова, О. О. Крикун, М.В. Максимова. – Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2021. – 32 с.

Збірник містить практичні завдання, що дозволяють здобувачам вищої освіти оволодіти теорією та еволюцією створення Європейського Союзу, забезпечують засвоєння ними основних регулятивних документів Євроспільноти, сутності європейських інтеграційних процесів, напрямів співпраці країн-членів ЄС та країн, що знаходяться на шляху до вступу в Європейський Союз.

Наведений матеріал буде корисним для здобувачів вищої освіти, викладачів закладів освіти, а також керівникам, які бажають поглибити свої знання щодо сучасних тенденцій розвитку євроінтеграційних процесів.

УДК 339.923:061.1ЄС(076.1)

© ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2021

© Укладачі Матросова Л. М.,

Крикун О. О., Максимова М.В., 2021

© Дончик І. М., макет обкладинки, 2021

ЗМІСТ

Вступ.....	5
Практичні завдання до теми 1. Теорія та історія європейських інтеграційних процесів.....	6
Питання для обговорення.....	6
Практичні завдання.....	6
Самостійна робота.....	7
Практичні завдання до теми 2. Загальні підстави права ЄС та його джерела. Право ЄС та національне право.....	7
Питання для обговорення.....	7
Практичні завдання.....	8
Самостійна робота.....	8
Практичні завдання до теми 3. Органи та інститути ЄС.....	8
Питання для обговорення.....	8
Практичні завдання.....	9
Самостійна робота.....	10
Практичні завдання до теми 4. Політики ЄС в різних галузях..	10
Питання для обговорення.....	10
Практичні завдання.....	10
Самостійна робота.....	11
Практичні завдання до теми 5. Політика європейської інтеграції в період глобалізації.....	11
Питання для обговорення.....	11
Практичні завдання.....	11
Самостійна робота.....	12
Практичні завдання до теми 6. Процедура та критерії вступу до ЄС.....	12
Питання для обговорення.....	12
Практичні завдання.....	12
Самостійна робота.....	13
Практичні завдання до теми 7. Україна та ЄС: соціальні аспекти.....	13
Питання для обговорення.....	13
Практичні завдання.....	13
Самостійна робота.....	14
Практичні завдання до теми 8. Україна - ЄС: перспективи співпраці.....	14
Питання для обговорення.....	14
Практичні завдання.....	14
Самостійна робота.....	14
Практичні завдання до теми 9. Європеїзація у творенні європейського врядування в ЄС та Україні.....	15
Питання для обговорення.....	15
Практичні завдання.....	15
Самостійна робота.....	15
Практичні завдання до теми 10. Спільні політики країн ЄС у	15

секторах економіки.....	
<i>Питання для обговорення.....</i>	15
<i>Практичні завдання.....</i>	16
<i>Самостійна робота.....</i>	16
<i>Практичні завдання до теми 11. Політика ЄС щодо захисту</i>	16
громадян.....	
<i>Питання для обговорення.....</i>	16
<i>Практичні завдання.....</i>	16
<i>Самостійна робота.....</i>	17
<i>Практичні завдання до теми 12. Горизонтальні політики ЄС....</i>	17
<i>Питання для обговорення.....</i>	17
<i>Практичні завдання.....</i>	17
<i>Самостійна робота.....</i>	17
<i>Практичні завдання до теми 13. Зовнішня політика ЄС.....</i>	17
<i>Питання для обговорення.....</i>	17
<i>Практичні завдання.....</i>	18
<i>Самостійна робота.....</i>	18
<i>Евристичні завдання.....</i>	19
<i>Вимоги до написання реферату.....</i>	
<i>Критерії оцінювання навчальних досягнень.....</i>	25
<i>Глосарій.....</i>	28
<i>Рекомендована література.....</i>	31
<i>Додаток.....</i>	33

ВСТУП

Метою навчальної дисципліни «Європейська інтеграція» є набуття системних знань щодо основних етапів та стратегій розвитку спільних політик ЄС, права та інститутів ЄС, умов євроінтеграції України.

Важливе місце в структурі дисципліни займають інституційні аспекти європейської інтеграції, реформування інститутів ЄС після його розширення. Дисципліна «Європейська інтеграція» також є актуальною в контексті пошуку своєї європейської ідентичності та з'ясування перспектив європейської інтеграції України.

Мета проведення практичних та семінарських занять полягає у тому, щоб виробити у здобувачів практичні навички системного аналізу особливостей, проблемних аспектів, можливостей та перспектив, що забезпечують міжнародні інтеграційні процеси з метою їх використання в управлінській діяльності.

Основними завданнями засвоєння практичних занять:

- оволодіти понятійним апаратом європейської інтеграції;
- засвоїти основні регулятивні документи ЄС;
- засвоїти теоретичні та практичні навички для всебічного аналізу міжнародних та регіональних інтеграційних процесів, зокрема на європейському континенті;
- навчитися використовувати теоретичні знання в практичній управлінській діяльності.

Об'єктом є політика європейської інтеграції в період глобалізації.

Предметом курсу є обговорення форм, механізмів та особливостей євроінтеграційного процесу в умовах посилення глобалізації світового господарства та процедури й критеріїв вступу до ЄС.

Результати вивчення дисципліни дозволять сформувати ряд відповідних професійних і особистісних компетенцій: здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями; здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свободи людини та громадянина України; здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області.

Збірник практичних завдань та вправ з дисципліни «Європейська інтеграція» представлено у вигляді таблиць, рисунків та ілюстрацій, що полегшує сприйняття наданого матеріалу та дозволяє здобувачам найкращим чином засвоїти необхідну інформацію.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ ДО ТЕМИ 1. ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Питання для обговорення:

1. Що таке інтеграція?
2. Висвітліть основні етапи європейських інтеграційних процесів.
3. Коли було створено ЄС?
4. Назвіть основні етапи вступу до ЄС.
5. Виділіть головні критерії вступу до ЄС.
6. Аргументи, що призводять до доцільності європейської інтеграції.
7. Вирішення гуманітарних питань в контексті європейських цінностей.

Література: 1; 3; 9; 13; 18; 23; 30

Практичні завдання

Завдання 1.

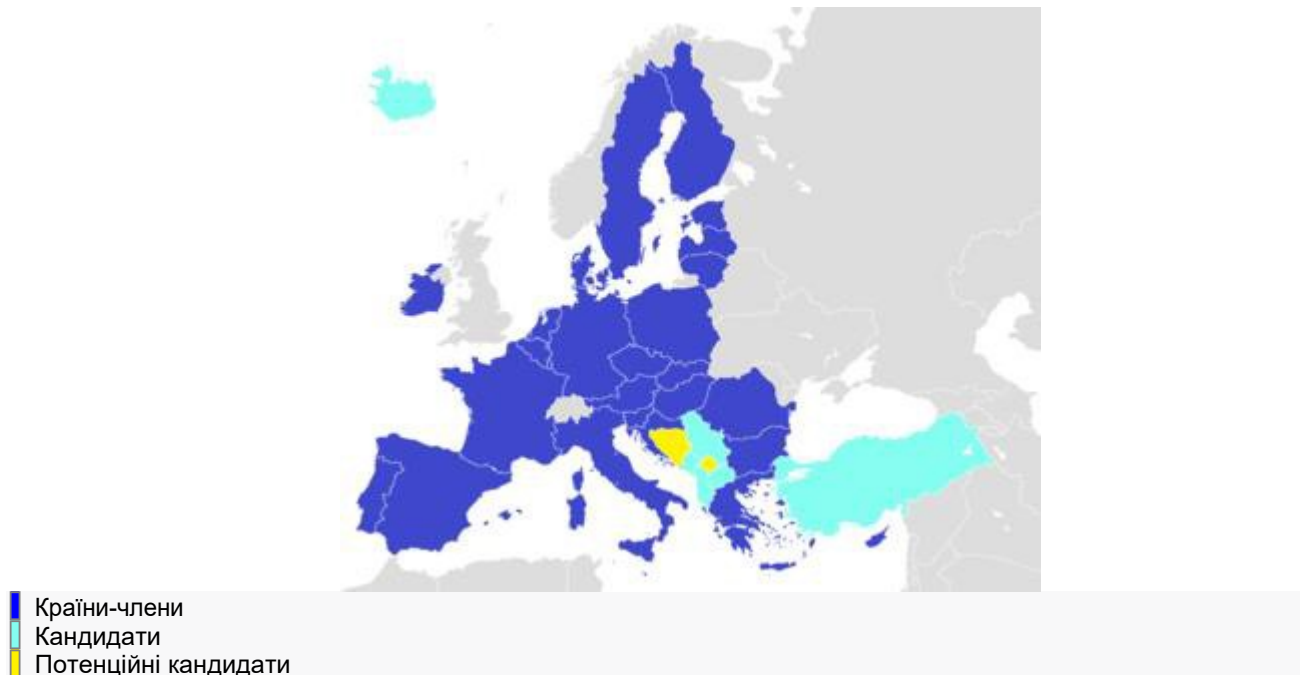
Охарактеризуйте базові Установчі договори Європейської інтеграції та запишіть у таблицю стисло їх характеристику і рік заснування.

Договір	Назва договору	Рік заснування	Основні положення
1	Про заснування Європейської спільноти з вугілля і сталі — Паризький договір (Німеччина, Франція)	1951 р.	
2	Про заснування Європейської економічної спільноти — Римський договір	1957 р.	
3	Про заснування Європейської спільноти з атомної енергії — Римський договір	1957 р.	
4	Про заснування Європейського Союзу — Маастрихтський договір	1992 р.	

Завдання 2.

Зобразіть схематично і окресліть основні етапи розвитку європейської інтеграції. Окремо охарактеризуйте кожен етап розвитку європейської інтеграції.

Завдання 3. Розгляньте карту ЄС і проаналізуйте, як відбувалися зміни у створенні ЄС. Джерело за посиланням: [Список_країн_Європейського_Союзу](#). Зробіть висновок.

Переглянути за посиланням www.youtube.com, як створювалась карта Європи за 1000 років. Що можна сказати про розширення ЄС?

Самостійна робота.

Підготувати реферат за темою:

1. Теорії європейської інтеграції, сучасні засади політики європейської інтеграції.
2. Історичні витоки і етапи європейської інтеграції.
3. Еволюція ідей об'єднаної Європи.
4. Європейські цінності як чинник євроінтеграції.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ ДО ТЕМИ 2. ЗАГАЛЬНІ ПІДСТАВИ ПРАВА ЄС ТА ЙОГО ДЖЕРЕЛА. ПРАВО ЄС ТА НАЦІОНАЛЬНЕ ПРАВО

Питання для обговорення:

1. Чи тотожні поняття «право Європейських співтовариств» і «право ЄС»?
2. Які ознаки національної системи права та міжнародної системи права інтегрує в собі правова система ЄС?
3. У чому полягає незалежність європейського права?
4. Дайте характеристику основним актам вторинного права ЄС.
5. Визначте компетенцію Європейської Ради при втіленні базових і вторинних політик.
6. Дайте характеристику основних компетенцій, що покладені в основу діяльності наднаціональних інституцій ЄС у сфері вторинних політик.
7. Визначте компетенцію суду ЄС в правотворчому процесі.

Література: 3; 13; 19; 20; 22; 23; 24; 25; 26; 27; 28; 29

Практичні завдання

Завдання 1.

Порівняйте компетенцію Європейської Ради за Маастрихтським та Лісабонським договорами. Скористайтесь джерелом: Рада Європи: Рада_Європи. Запишіть у таблицю компетенції Європейської Ради:

Маастрихтський договір	Лісабонський договір

Завдання 2. Опишіть символіку ЄС

Символіка	Опис знаків, символів, кольорів, що репрезентує державницьку ідею ЄС
Прапор ЄС	
Гімн ЄС	
День Європи	
Девіз ЄС	

Самостійна робота.

Підготувати реферат за темою:

1. Характеристика права і правозастосування в ЄС.
2. Європейська Хартія місцевого самоврядування та її роль для України.
3. Первинне та вторинне право ЄС.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ ДО ТЕМИ 3. ОРГАНИ ТА ІНСТИТУТИ ЄС

Питання для обговорення:

1. Вкажіть на характерні риси організаційної структури ЄС.
2. Охарактеризуйте основні інституції ЄС та коротко сформулюйте їх функції: Європейська Комісія, Рада міністрів ЄС, Європейський Парламент, Європейський суд, Європейська рада, Європейський суд аудитів, Центральний банк Євросоюзу.
3. Назвати консультативні органи, які призначені сприяти роботі Ради Міністрів, Європейській Комісії і Європарламенту.
4. Яка процедура прийняття спільного рішення інституціями ЄС?
5. Що собою являє Бюджет ЄС?
6. Назвіть джерела правового статусу органів Європейського Союзу.
7. Єдиний європейський акт 1986 р. та його вплив на інституції ЄС.
8. Визначте основні етапи формування та діяльності Європейського парламенту.
9. Дайте характеристику основним концепціям, що покладені в основу діяльності наднаціональних інституцій ЄС.

Література: 9; 20; 23; 24; 25; 26; 27; 28; 29

Практичні завдання

Завдання 1.

В таблиці відобразіть склад ЄС та визначить функції органів ЄС, скористайтесь посиланням: Інституції Європейського Союзу : Інституції Європейського Союзу

Інституції Європейського Союзу.

Органи ЄС	Функції органів ЄС
Європейський Парламент	
Європейська Рада	
Рада ЄС	
Європейська Комісія	
Суд ЄС	
Європейський суд аудиторів	
Європейський центральний банк	

Окрім перелічених інститутів, доцільно назвати також два консультативних органи, які призначені сприяти роботі Ради Міністрів, Європейській Комісії і Європарламенту, а саме:

Комітет з економіки та соціальних питань, до якого входять представники організацій, що виражають інтереси основних соціальних груп — найманих робітників, підприємців, фермерів, осіб вільних професій тощо;

Комітет регіонів, створений відповідно до Маастрихтського Договору і включає в себе представників регіональних та місцевих установ і організацій.

Завдання 2. В таблиці відобразіть процес розширення ЄС. Вкажіть на країни, що входили до ЄС за історичною хронологією, рік входження та кількість країн.

Таблиця: Історично-правова хронологія розширення ЄС

Рік	Країни	Кількість країн
1957		
1973		
1981		
1985		
1986		
1990		
1995		
2004		
2007		
2013		
23.06.2016 р.		
Кандидати на вступ до ЄС		

Самостійна робота.

Підготувати реферат за темою:

1. Інституційний устрій ЄС та права.
2. Європарламент: механізм створення, склад, основні напрями діяльності.
3. Основні напрямки та механізми реформування інститутів ЄС.
4. Розширення ЄС – історія та сучасні виклики.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ ДО ТЕМИ 4. ПОЛІТИКИ ЄС В РІЗНИХ ГАЛУЗЯХ

Питання для обговорення:

1. Розкрийте сутність політики європейської інтеграції.
2. У чому суть спільної економічної політики?
3. У чому суть сільськогосподарської політики ЄС?
4. Еволюція соціальної політики та соціального діалогу.
5. Сучасні характеристики і тенденції підготовки й розвитку персоналу в країнах-членах ЄС.
6. Сутність політики в галузі освіти.
7. Нова парадигма: професійна освіта.
8. Значення екологічної політики Європейського Співтовариства.

Література: 2; 12; 14; 18; 22

Практичні завдання

Завдання 1.

Запишіть у таблицю хронологію договірно-правового співробітництва України і ЄС та доповніть її новою інформацією останніх років:

Роки	Перелік питань про співробітництво
2 липня 1993 р.	
14 червня 1994 р.	
11 червня 1998 р.	
21 лютого 2005 р.	
5 березня 2007 р.	
18 лютого 2008 р.	
2009 р.	
1 липня 2010 р.	
30 березня 2012 р.	
21 березня 2014 р.	
27 червня 2014 р.	
16 вересня 2014 р.	

Найповнішу хронологію відносин Україна – ЄС дивись : Хронологія двосторонніх відносин : Хронологія відносин Україна - ЄС

Завдання 2. За посиланням www.youtube.com переглянути фільм і зробити висновок, як виховується молоде покоління в європейських країнах.

Самостійна робота.

Підготувати реферат за темою:

1. Політична та економічна основа європейської інтеграції.
2. Реформи країн Східного партнерства у процесі євроінтеграції – Польща, Чехія, Словенія, Болгарія.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ ДО ТЕМИ 5. ПОЛІТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ В ПЕРІОД ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Питання для обговорення:

1. Глобалізація як визначальний чинник сучасних інтеграційних процесів.
2. Назвіть головні засади політики європейської інтеграції в період глобалізації.
3. Основні причини та ознаки процесу глобалізації.
4. Економічна глобалізація та її сутність.
5. Типи економічної глобалізації.

Література: 4; 6; 8; 14; 31

Практичні завдання

Завдання 1.

Розглянути основні принципи бюджетної політики ЄС. Встановити джерела формування статей бюджету ЄС.

Скористайтесь більш детальною інформацією про бюджет ЄС: Фінанси: Курс для фінансистів: навч. посіб. За ред. В.І. Оспіщева. Київ, 2008. 567 с. : Фінанси

Порядок виконання завдання: Формуються групи по 5 осіб. Вони мають визначити доходи і видатки бюджету ЄС. Групи представляють свої позиції щодо принципів бюджетної політики ЄС та публічно коментують їх. Всі слухачі разом обговорюють і обирають найважливіші статті бюджету.

Регламент роботи у групах (15 хв.), презентації роботи кожною групою (5-10 хв.), запитання кожній групі після презентації (5-10 хв.), підбиття підсумків (5-10 хв.).

Самостійна робота.

Підготувати реферат за темою:

1. Країни-донори і країни-отримувачі допомоги в Європейському Союзі.
2. Поняття європейської єдності та європейської ідентичності.
3. Формування фінансових інститутів ЄС.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ ДО ТЕМИ 6. ПРОЦЕДУРА ТА КРИТЕРІЇ ВСТУПУ ДО ЄС

Питання для обговорення:

1. Визначити Маастрихтські критерії членства в ЄС.
2. Вкажіть на Копенгагенські критерії членства в ЄС.
3. Яка процедура вступу до ЄС?
4. Опишіть процес приєднання до Європейського Союзу.
5. Який інтерес має ЄС у Східній Європі?
6. Досвід переговорів про вступ країн Центральної та Східної Європи.
7. Коли була створена програма Східне партнерство?
8. Позиції окремих держав-членів ЄС щодо формування східної політики ЄС.
9. Визначить порядок вступу нових членів до ЄС.
10. Яку політику проводять країни ЄС по відношенню до майбутніх його членів?

Література: 1; 4; 6; 22; 23; 24

Практичні завдання

Завдання 1.

Опишіть пріоритети співпраці в рамках Східного партнерства та запишіть у таблицю основну мету щодо партнерства з країнами:

Країни	Мета Східного партнерства	Вид допомоги ЄС
Азербайджан		
Білорусь		
Вірменія		
Грузія		
Молдова		
Україна		

Завдання 2. Дайте відповіді на запитання:

1. Який зміст Ви вкладаєте в поняття “Східна політика ЄС”?

2. Визначте компетенцію основних інституцій ЄС при проведенні процесу приєднання нових держав-членів.
3. Проаналізуйте основні вимоги до держав-кандидатів на приєднання до Європейського Союзу.

Самостійна робота.

Підготувати реферат за темою:

1. Процедури та критерії вступу до ЄС. Досвід країн.
2. Сучасні вимоги до вступу в ЄС з урахуванням процесів глобалізації.
3. Брекзит та його наслідки для ЄС.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ ДО ТЕМИ 7. УКРАЇНА ТА ЄС: СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ

Питання для обговорення:

1. Виникнення і реалізація соціальної політики.
2. Соціальна хартія Євросоюзу.
3. Європейський соціальний фонд і його основні функції.
4. Особливості функціонування механізму соціальної політики ЄС на сучасному етапі розвитку.
5. Етнічний чинник як одна з детермінант оптимізації етнонаціональних процесів.
6. Соціокультурні проблеми в Україні та ЄС.
7. Виділіть культурні чинники європейської інтеграції.
8. Проблеми гендерної нерівності в Україні.
9. Захист прав дітей та жінок від насильства.

Література: 12; 14; 19; 21

Практичні завдання

Завдання 1.

Побудувати Європейська модель соціального захисту. Надати аргументовану власну оцінку щодо соціального захисту на найближчі 3 роки та письмово викласти на 2-3 сторінках.

Скористайтесь джерелами: Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод : Міжнародний документ від 04.11.1950 : Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод; Європейський суд з прав людини : Європейський суд з прав людини; Місцезнаходженням Європейського суду є м. Страсбург (Франція). Засідання Європейського суду проводяться в Палаці Прав Людини.

Самостійна робота.

Підготувати реферат за темою:

1. Соціальна політика країн-членів ЄС.
2. Соціальні гарантії населення країн-членів ЄС.
3. Сучасні тенденції розвитку економіки країн-членів ЄС в умовах пандемії.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ ДО ТЕМИ 8. УКРАЇНА - ЄС: ПЕРСПЕКТИВИ СПІВПРАЦІ

Питання для обговорення:

1. Україна в контексті європейського інтеграційного процесу.
2. Україна – ЄС: стратегічні цілі й позитивні наслідки вступу.
3. Загрози і недоліки від вступу України до ЄС.
4. Основні перешкоди на шляху України до ЄС.
5. Вплив процесу розширення ЄС на економіку України.
6. Основні етапи відносин Україна – ЄС.
7. Перспективи європейської інтеграції України.
8. Основні сфери співробітництва між Україною та ЄС.

Література: 1; 10; 14; 18; 32

Практичні завдання

Завдання 1.

Висвітліть основні напрямки та механізми підвищення євроінтеграційної політики України. Схематично покажіть взаємозв'язок цих напрямків та механізм інтеграційного процесу.

Скористайтесь джерелом і найповнішу хронологію відносин Україна – ЄС дивись за посиланням: Хронологія двосторонніх відносин : Хронологія відносин Україна - ЄС

Завдання 2. Проаналізувати поточний стан торговельних відносин між Україною та Європейським Союзом.

Надати аргументовану власну оцінку щодо розвитку відносин між Україною та ЄС на найближчі 3 роки.

Самостійна робота.

Підготувати реферат за темою:

1. Сучасні особливості та виклики у євроінтеграційних процесах.
2. Євроінтеграційні процеси в Україні: проблеми адаптації законодавчої бази.
3. Україна та Європейський Союз: основні напрямки співпраці.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ ДО ТЕМИ 9. ЄВРОПЕЇЗАЦІЯ У ТВОРЕННІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВРЯДУВАННЯ В ЄС ТА УКРАЇНІ

Питання для обговорення:

1. У чому полягає сутність європейського врядування?
2. Перелічіть принципи державного управління в країнах ЄС.
3. Європейська модель публічної (державної) служби.
4. Європеїзація системи державного управління в Україні як напрям її модернізації.
5. Що на сьогодні можна назвати головними здобутками у відносинах між Україною та ЄС?
6. Визначте пріоритетні завдання реформ в Україні, вирішення яких сприятиме процесу наближення нашої держави до ЄС.

Література: 2; 4; 8; 18; 19

Практичні завдання

Завдання 1. Підготувати доповіді за темою: «Державний суверенітет і інтеграція».

Дати відповіді на запитання:

1. Розкрийте сутність та зміст поняття «суверенітет».
2. Що таке державний суверенітет?
3. Яким чином політика європейської інтеграції впливає на державний суверенітет країн-членів ЄС?
4. Охарактеризуйте принцип суверенної рівності держав.

Самостійна робота.

Підготувати реферат за темою:

1. Вестфальська модель суверенітету рівності держав.
2. Принцип суверенної рівності держав.
3. Заходи урядів країн-членів ЄС для оздоровлення економіки та виходу з кризової ситуації в період пандемії.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ ДО ТЕМИ 10. СПІЛЬНІ ПОЛІТИКИ КРАЇН ЄС У СЕКТОРАХ ЕКОНОМІКИ

Питання для обговорення:

1. У чому полягає сутність спільної зовнішньої політики і політики безпеки.
2. Промислова та підприємницька політики.
3. Охарактеризуйте промислову політику ЄС.
4. Дайте пояснення, що саме розуміють під політикою щодо розвитку досліджень і технологій.
5. Яке значення має інноваційна політика ЄС?
6. Енергетична політика ЄС.
7. Транспортна політика ЄС.
8. Сільськогосподарська політика ЄС.
9. Політика щодо рибальства ЄС.

Література: 1; 2; 10; 12; 14; 19

Практичні завдання

Завдання 1.

Схематично окресліть основні процедури та послідовність прийняття рішень при виробленні спільних політик.

Завдання 2. Вивчіть положення Меморандуму про взаєморозуміння між Україною та ЄС (01.12.2005 р.) щодо співробітництва у сфері ядерної безпеки; інтеграції ринків електроенергії та газу; підвищення безпеки енергопостачання і транзиту вуглеводнів; підвищення стандартів техніки безпеки та охорони довкілля у вугільній галузі; забезпечення енергоефективності. Вкажіть, які було зроблено кроки щодо співробітництва України з ЄС за вказаними напрямками.

Самостійна робота.

Підготувати реферат за темою:

1. Природа та сутність спільних політик ЄС.
2. Інституції ЄС у процесі реалізації спільних політик.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ ДО ТЕМИ 11. ПОЛІТИКА ЄС ЩОДО ЗАХИСТУ ГРОМАДЯН

Питання для обговорення:

1. Вкажіть на основні права громадян ЄС та забезпечення їх захисту.
2. У чому сутність спільної політики щодо захисту прав споживачів країн ЄС?
3. Як підвищити життєві стандарти громадян ЄС?
4. У чому полягає сутність української свідомості?
5. Яким чином громадська думка впливає на політику європейської інтеграції України?

Література: 18; 19; 20; 21; 22

Практичні завдання

Завдання 1. Проаналізувати таблицю і зробити висновки щодо заробітної плати у країнах ЄС.

Європейські країни за середньою місячною зарплатнею

Держава	нетто (оцінка)	брутто €
Нідерланди	€2,152	2855
Німеччина	€2,431	3880
Норвегія	NOK 33,400	4713
Польща	PLN 3,623	1196

За посиланням доповніть таблицю та проаналізуйте: Міністерство Фінансів України

Самостійна робота.

Підготувати реферат за темою:

1. Модель соціального захисту громадян ЄС.
2. Роль громадської думки у процесах євроінтеграції.
3. Культурні чинники євроінтеграції.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ ДО ТЕМИ 12. ГОРИЗОНТАЛЬНІ ПОЛІТИКИ ЄС

Питання для обговорення:

1. Визначте основні етапи розробки та реалізації горизонтальних політик.
2. Особливості регіональної політики ЄС.
3. Які основні положення податкової політики ЄС?
4. Які складові політики щодо конкуренції в ЄС?

5. Особливості політики стосовно захисту довкілля країн ЄС.
 6. Які країни ЄС отримують найбільше фінансової допомоги?
- Література:** 2; 4; 6; 10; 14; 19; 31; 32

Практичні завдання

Завдання 1. Підготувати та обговорити вказану тему доповіді з точки зору, які уроки для України надає євроінтеграційний досвід зарубіжних країн?

Тема: «Євроінтеграційний досвід Польщі, Литви, Латвії, Чехії: уроки для України».

Вибираємо найбільш розвинені країни та економіки світу – які вони? Обираємо одну з найсильніших і аналізуємо чинники успіху. Перелік розвинених країн світу

Самостійна робота.

Підготувати реферат за темою:

1. Сучасна міграційна політика ЄС.
2. Податкова та митна політика ЄС.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ ДО ТЕМИ 13. ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА ЄС

Питання для обговорення:

1. Політика ЄС у сфері торгівлі.
2. У чому полягає складність переговорного процесу щодо формування Зони вільної торгівлі (ЗВТ) між Україною та ЄС?
3. Політика ЄС щодо розвитку зовнішньо-економічних відносин.
4. Сучасні глобальні виклики у міжнародній сфері.

Література: 1; 2; 5; 11; 13; 15; 18; 30; 32

Практичні завдання

Завдання 1. Вивчити Угоду про зону вільної торгівлі між Україною та ЄС (01.01. 2016 р.). Визначити, у чому є вигода зони вільної торгівлі для України?

Більш детальне роз'яснення про Зону вільної торгівлі між Україною та ЄС див. : Брошура про зону вільної торгівлі між Україною та ЄС : Брошура про зону вільної торгівлі між Україною та ЄС.

Самостійна робота.

Підготувати реферату за темою:

1. Зона вільної торгівлі з ЄС: закономірності створення та функціонування.
2. Порядок здійснення державних закупівель в країнах ЄС.
3. Тарифні ставки на імпорт з ЄС.
4. Можливі переваги ЗВТ для України.
5. Європейська зовнішня політика та політика безпеки.

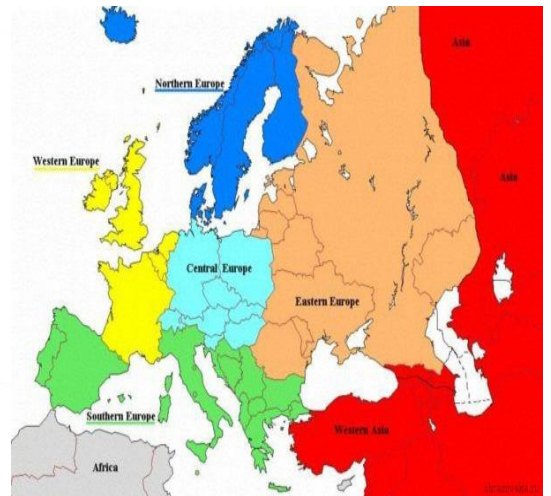
ЕВРИСТИЧНІ ЗАВДАННЯ ДО КУРСУ

В завданнях 1 – 14 необхідно розшифрувати ребуси з курсу «Європейська інтеграція».

Завдання 1.

A = I

,

Завдання 2.

”

,

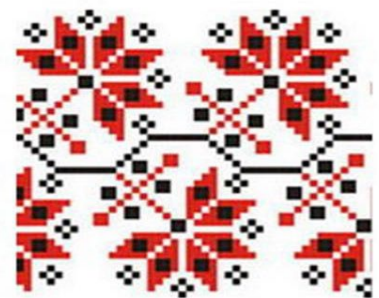
I = €

Завдання 3.

”””

Завдання 4.

’
ь кі

Завдання 5.

ська

Завдання 6.

”
Б
“

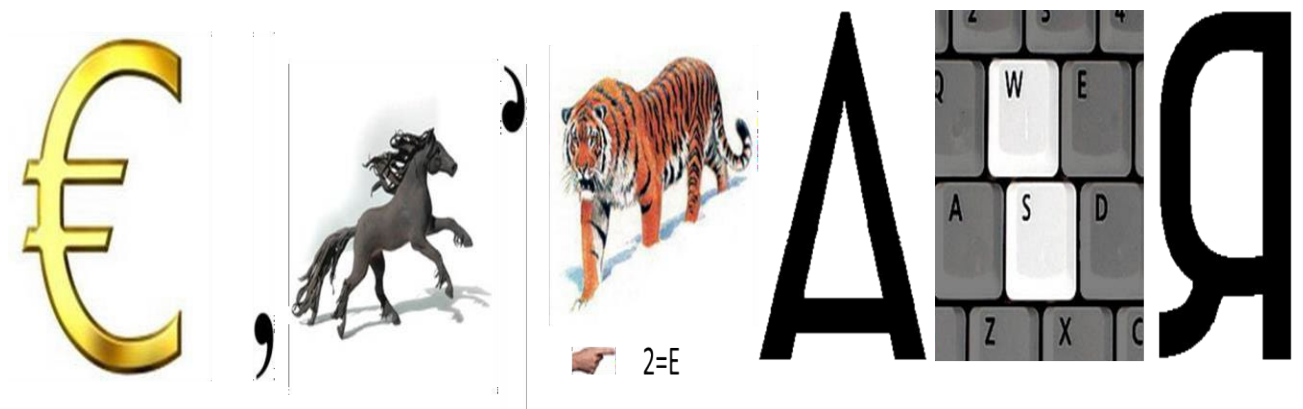

Д

Завдання 7.

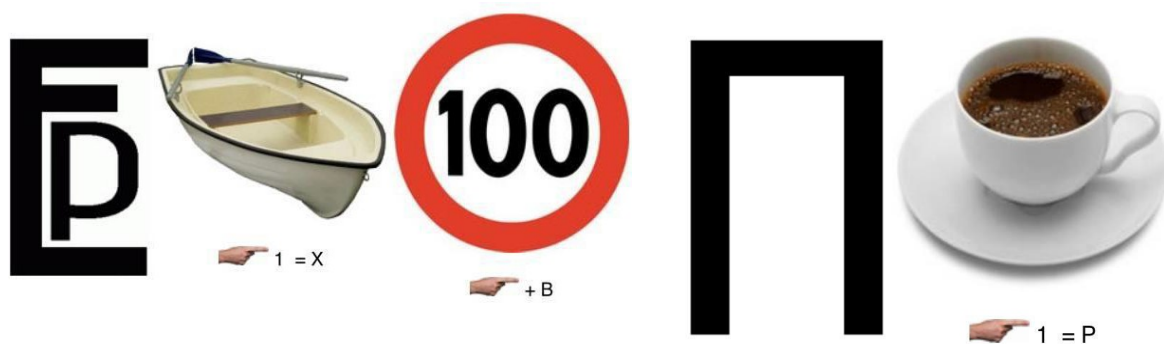
Завдання 8.

Завдання 9.

Завдання 10.

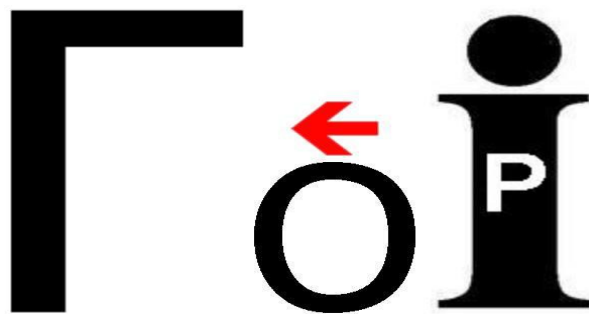
Завдання 11.

Завдання 12.

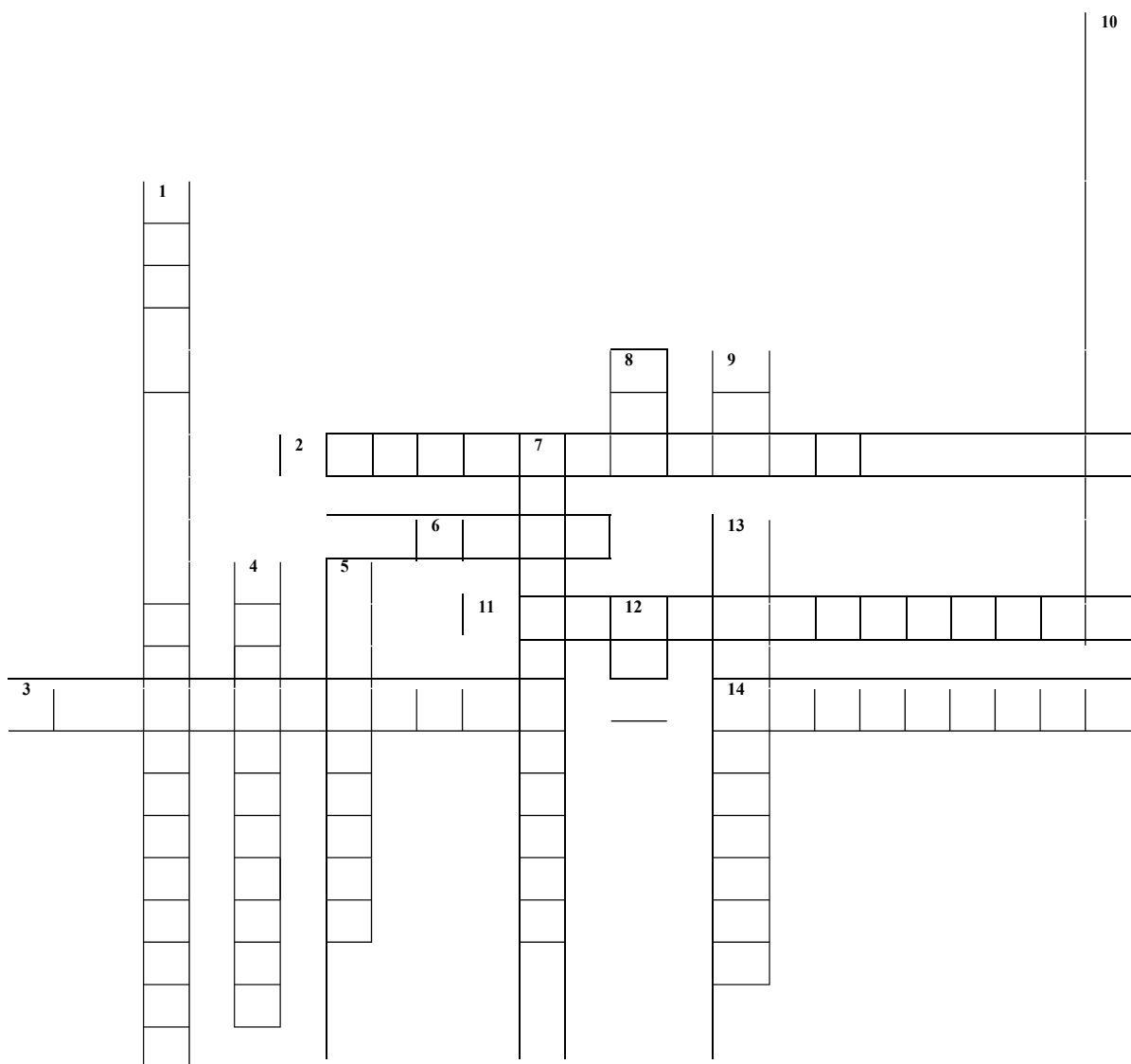
Завдання 13.

Завдання 14.

Завдання 15. Розгадати кросворд, який розроблено відповідно до тем з курсу «Європейська інтеграція».

По горизонталі:

2. Правові відносини між людиною та державою внаслідок чого виникають взаємні права та зобов'язання – це...?

3. Політика у сфері наукових досліджень і технологій в ЄС - це ...?

6. Один з двох статутних органів Ради Європи, який розглядає актуальні питання, пов'язані з проблемами сучасного суспільства і різними аспектами міжнародної політики в рамках загального мандату Ради Європи, що охоплює такі сфери як захист прав людини, розвиток демократії та верховенства права.

11. Договір, підписаний між членами ЄС у 1992 році, який передбачав завершення формування єдиного ринку, створення монетарного та валютного союзів і трансформацію Європейської економічної спільноти в наднаціональне політичне об'єднання.

14. Вид обов'язкової угоди між державами.

По вертикалі:

1. Процес політичної, юридичної, економічної інтеграції європейських

держав, у тому числі й частково розташованих в Європі.

4. Права, що всеосяжне належать усім людям та є невід'ємними, неподільними.

5. Об'єднання країн для досягнення певної мети.

7. Яку назву має держава, що входить до ЄС?

8. Глобальна міжнародна організація, метою діяльності якої є зміцнення миру та його підтримання.

9. Міжнародна організація, що була створена задля регулювання торгівельно-політичних відносин країн-членів ЄС.

10. Яку назву має перший етап в процедурі вступу країни до складу ЄС.

12. Організація, створена для контролю за дотриманням прав і свобод людини і громадянина закріплених в Європейській конвенції з прав людини це європейський...?

13. Орган, що бере участь у формуванні загального бюджету ЄС.

ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ РЕФЕРАТУ

Написання реферату ставить за мету отримання навичок науково-дослідницької роботи, в процесі якої здобувач має навчитись самостійно працювати з літературою, науковими публікаціями вітчизняних та зарубіжних вчених, узагальнювати отриману інформацію та логічне викладати свої думки з приводу того чи іншого питання.

Реферат виконується українською мовою. Структура реферату має включати: **вступ**, у якому автор має розкрити актуальність обраної теми та основні завдання дослідження; **основну частину**, яка складається з двох-трьох розділів; **висновки**, що містять стисле викладення основних результатів роботи; **список використаної літератури** (перелік джерел надається в алфавітному порядку у відповідності з правилами бібліографічного оформлення ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»).

Зміст роботи треба викладати стисло, лаконічно, не припускаючи повторень та непотрібних відступів від теми. Текст реферату має бути написаний чітко, без пропусків та скорочень слів, набраний на комп'ютері. Виставити правопис, для того, щоб перевірити орфографічні помилки. В тексті проставляють назви рисунків та таблиць. Слово *малюнок* не застосовують, а підписують «**Рисунок 1.1....**», підписи внизу під рисунком. **Таблицю** підписують **зверху**, нумеруючи її «**Таблиця 2.1....**».

Обов'язково застосовують літературу, тому в тексті повинно бути посилання [3, с. 12] і в кінці тексту подають: «**Список використаної літератури**».

Загальний обсяг реферату 8-10 сторінок друкованого тексту з міжрядковим інтервалом 1,5; шрифт Times New Roman (Times New Roman Cyr) № 14 на аркушах паперу формату А-4. На сторінках залишаються поля таких розмірів: ліве – 30 мм, праве – 15 мм, верхнє та нижнє – 20 мм. Номери сторінок проставляються у верхньому правому кутку. Титульний аркуш вважається першою сторінкою і номер на ньому не ставиться. Зразок оформлення титульної сторінки у додатку А.

Виступаючи з рефератом на семінарському занятті, здобувач має стисло обґрунтувати актуальність обраної теми, викласти суть питання, зосередити увагу на дискусійних та проблемних аспектах, висловити власне бачення можливостей розв'язання тих чи інших проблем. При цьому необхідно вільно володіти матеріалом, бути готовим надати повну та ґрунтовну відповідь на запитання викладача та здобувачів. Доповідь з реферату не повинна перевищувати 5-7 хв. Текст реферату може бути підготовлений у вигляді презентації.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

Правильно оформлений реферат, змістовний, логічно послідовний, з посиланнями на використану літературу оцінюється в 10 балів.

Критерії оцінювання реферативної роботи

Показник, що оцінюється	Критерії оцінювання
Своєчасність 0-2	реферативна робота складена у встановлений викладачем термін. У разі складання роботи після встановленого терміну бали за своєчасність не виставляються.
Зміст роботи 0-8	- самостійність, оригінальність; - використання основної літератури та основоположних стандартів; - відповідність формальним критеріям (структура, володіння сучасним науковим матеріалом, послідовність та логічність, обґрунтованість аргументації та висновків, грамотність, якість оформлення тощо); - вміння застосовувати теоретичні знання для рішення практичних завдань за змістом і структурою дисципліни.

Нарахування балів для підсумкового семестрового контролю

Оцінкою підсумкового семестрового контролю є сума балів, набраних здобувачем вищої освіти протягом семестру при виконанні контрольних заходів, передбачених програмою навчальної дисципліни у розмірі не більше 60 балів.

Максимальна сума балів, яку може набрати здобувач вищої освіти при підсумковому семестровому поточному та підсумковому контролі, складає 100 балів.

Поточне тестування та самостійна робота																Підсумковий контроль	Разом
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	Контрольна робота		
2	2	2	2	2	5	2	2	2	5	2	2	2	4	4	20		

T1, T2, T15 – теми курсу

Максимальна кількість балів, що може отримати здобувач за підсумковий контроль – 40 балів, які оцінюються за наступними критеріями:

20 балів – здобувач засвоїв теоретичний матеріал, логічне мислить та буде відповідь;

21-35 бали - здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з рекомендованої літератури, аргументовано викладає його, вміє втілити на практиці засвоєні теоретичні знання;

36-40 балів – здобувач міцно засвоїв теоретичний матеріал дисципліни, вільно використовує набуті знання, висловлює своє ставлення до проблем при письмовому контролі, використовує практичні знання, що були набуті в ході виконання практичної роботи.

ГЛОСАРІЙ

Асоціація: організація, створена групою осіб з метою досягнення певної мети. Ці організації також називають громадськими організаціями, громадськими об'єднаннями та некорпоративними асоціаціями.

Верховенство закону: жодна людина не може бути вище закону. Закон однаковий для тих, хто управляє, і тих, ким управляють.

Верховний комісар з прав людини: головна посадова особа Організації Об'єднаних Націй з прав людини

Гендер: соціальний конструкт, що інформує про ролі, погляди, цінності та відносини між жінками та чоловіками.

Глобалізація: процес зростаючої взаємозалежності та обміну між народами в економічній, соціальній і культурній сферах.

Громадянство: а) правові відносини між людиною і державою внаслідок чого виникають взаємні права і зобов'язання; б) загальні відносини між громадянами і державою, до якої вони «належать», включаючи очікувані форми поведінки і відносин.

Громадянське суспільство: добровільні громадські та соціальні організації, асоціації та інституції, наприклад, зареєстровані благодійні організації, неурядові організації, громадські групи, жіночі організації, релігійні організації, професійні асоціації, профспілки, правозахисні групи, що становлять основу функціонування демократичного суспільства.

Громадянські права: (громадянські свободи); категорія прав і свобод, що захищають людей від необґрунтованих дій уряду та забезпечують їх здатність брати участь у громадянському житті держави без будь-якої дискримінації та репресій.

Державний суверенітет: ідея, що уряд має виключне законне право визначати, що робити в рамках своєї юрисдикції.

Дискримінація: будь-яка відмінність, виключення, обмеження прав, за такими ознаками, як раса, культура, етнічне походження, національність, сексуальна орієнтація, релігія, фізичні недоліки або інші характеристики.

Договір: (синонім конвенції та угоди); офіційна угода між державами, яка визначає і змінює їх взаємні обов'язки і зобов'язання.

Екологічні права: використовуються для опису права людини на безпечне, здорове і екологічно сприятливе середовище.

Економічний: пов'язаний з факторами, що стосуються виробництва, розвитку або управління матеріальними благами.

Економічні права: права, що стосуються виробництва, розвитку і управління матеріалами для задоволення життєвих потреб людини.

Європейська конвенція про захист прав і основоположних свобод людини (ЄКПЛ): регіональний договір з прав людини, прийнятий в 1950 році Радою Європи.

Європейський парламент: парламентська установа Європейського Союзу, що обирається.

Європейська Соціальна Хартія: (прийнята Радою Європи в 1962 році, переглянута у 1996 році); регіональний договір, який гарантує соціальні та економічні права людини.

Європейський Союз (ЄС): економічний та політичний союз держав-членів, розташованих в Європі та схильних до регіональної інтеграції і соціального співробітництва. ЄС був створений підписанням Маастрихтського Трактату (договору) у 1993 році.

Європейський Суд з прав людини: знаходиться в Страсбурзі, це наднаціональний суд, заснований Європейською Конвенцією з прав людини, він провадить правовий захист останньої інстанції для людей, які відчують, що їх права людини були порушені.

Європейський Суд справедливості європейських спільнот: створений в 1952 році. Розташований в Люксембурзі, його робота полягає в тому, щоб переконатися, що законодавство ЄС тлумачиться і застосовується однаковим чином в усіх країнах ЄС, що закон є рівним для всіх.

Конвенція: обов'язкова угода між державами; використовується як синонім договору та угоди. Конвенція сильніше за декларацію, тому що вона є юридично обов'язковою для урядів, що її ратифікували.

Конституція: набір законів, за якими здійснюється управління країною або організацією.

Мультикультурність: люди різних культур, які живуть пліч-о-пліч в громаді, взаємодіють у різній мірі, але зберігають свої відмінні особливості.

Набуття чинності: процес, при якому договір стає повністю обов'язковим до виконання державами, які його ратифікували.

Організація з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ): орієнтована на безпеку міждержавна організація, що об'єднує практично всі країни Європи та Центральної Азії, Сполучені Штати і Канаду.

Організація Об'єднаних Націй (ООН): міжнародна міждержавна організація, що заснована в 1945 році з метою підтримки міжнародного миру і безпеки, розвитку відносин між державами та сприяння соціальному прогресу, поліпшенню умов життя та прав людини.

Пакт: обов'язкова угода між державами; використовується як синонім конвенції та договору.

Парламентська асамблея Ради Європи (ПАРЄ): розташована в Страсбурзі. ПАРЄ збирається чотири рази на рік, щоб обговорити актуальні питання.

Переговори: процес, при якому сторони, що сперечаються, спілкуються один з одним з метою прийти до вирішення проблеми.

Підписання: підписання договору є першим кроком, щоб стати учасником договору, який неодмінно означає крок до ратифікації.

Права людини: права, що повсюдно належать всім людям. Права людини неподільні, невід'ємні, універсальні і поважають рівність і гідність кожної людини.

Рада Європи: заснована в 1949 році для захисту та поширення прав людини, демократії та верховенства закону.

Ратифікація: процес, при якому законодавчий орган держави підтверджує наміри уряду шляхом підписання договору. Після ратифікації держава стає учасником договору.

Соціальні права: права, необхідні для повноцінної участі в житті суспільства.

«Стовпи́ » або підвалини Європейського Союзу: поширена метафора, згідно з якою Європейський Союз начебто храм на трьох стовпах. Стовпи - це складники Договору про Європейський Союз

Універсальність: принцип, згідно з яким всі права людини належать кожній особі в кожній державі та суспільстві.

Хартія основних прав: договір, що містить політичні, економічні та соціальні права громадян Європейського Союзу.

Додатково рекомендуємо звернутись за посиланням: Глосарій термінів Європейського Союзу. URL: <http://europa.dovidka.com.ua>

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Абетка законодавства Європейського Співтовариства. Київ : ТОВ «Вірксам», 2001. 112 с.
2. Актуальні проблеми державного управління процесами європейської та євроатлантичної інтеграції. Вип. 15 / за заг. ред. В. П. Горбуліна, академіка НАН України, д.т.н. Київ : ДП «НВЦ «Євроатлантикінформ», 2005. 248 с.
3. Амстердамський договір // Європейський Союз: прошлое, настоящее, будущее. Москва : Международная издательская группа «Право», 1999. 192 с.
4. Білорус О. Г. Економічна система глобалізму : монографія. Київ : КНЕУ, 2013. 360 с.
5. Брошура про зону вільної торгівлі між Україною та ЄС: <https://www.readymag.com>
6. Буряк П. Ю. Європейська інтеграція і глобальні проблеми сучасності : навч. посіб. Київ : Хай -Тек Пресс, 2008. 336 с.
7. Газін В. П., Копилов С.П. Новітня історія країн Європи та Америки (1945–2002 роки) : навч. посіб. Київ : Либідь, 2014. 624 с.
8. Горюнова Є.О. Євроінтеграція: навч. посіб. Київ : Академвидав., 2013. 224с.
9. Глобалізація і безпека розвитку : монографія / за ред. О. Г. Білоруса / НАН України ; Ін-т світової економіки і міжнародних відносин. Київ, 2001. 733 с.
10. Глосарій термінів Європейського Союзу <https://www.europa.dovidka.com.ua>
11. Дайнен Д. Дедалі міцніший союз. Курс європейської інтеграції; пер. з англ. Київ : К.І.С., 2006. 696 с.
12. Дахно І. І. Міжнародна економіка : навч. посіб. 2-ге вид., випр. і доп. Київ : МАУП, 2006. 248 с.
13. Дзвінчук Д.І. Європейська інтеграція та євроатлантичне співробітництво України. Івано-Франковськ. 2016.76с.
14. Дзяд О. В., Рудік О. М. Спільні політики Європейського Союзу та їх значення для України : навч. пос. / за заг. ред. М. Бойцуна, І. Грицяка, Я. Мудрого, О. Рудіка, Л. Прокопенко та В. Стрельцова. Київ : Міленіум, 2009. 668 с.
15. Договоры об учреждении Европейских Сообществ // Европейский Союз: прошлое, настоящее, будущее. Москва : Международная издательская группа «Право», 1994. 390 с.
16. Євро – грошова одиниця 12 країн-членів ЄС. Все, що необхідно знати про Євро <http://www.ec.europa.eu>
17. Європейська інтеграція: крок за кроком : посібник для журналістів / Д. Кобут, В. Замятин, І. Підлузька та ін. Київ : Фонд «Європа ХХІ», 2001. 216 с.
18. Європейська інтеграційна політика: навч. посіб. Київ : КНЕУ. 2010. 451с.
19. Європейський Союз. Консолідовані договори / за наук. ред. В. Муравйова. Київ : Port-Royal, 1999. 206 с.
20. Європейський Союз: основи політики, інституційного устрою та права : навч. посіб. Видавець : Товариство Карла Дуйсберга / упоряд. Ін-т

- європолітики, Берлін ; наук. ред. В. П'ятницький. Київ : Вид-во «Заповіт», 2000.
21. Інституційний і адміністративний потенціал забезпечення процесів європейської та євроатлантичної інтеграції України. Вип. 31 / за заг. ред. В. П. Горбуліна. Київ : ДП «НВЦ «Євроатлантикінформ», 2006. 192 с.
22. Інституції Європейського Союзу : <https://uk.wikipedia.org>
23. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: Міжнародний документ від 04.11.1950 : <http://www.zakon.rada.gov.ua>
24. Копійка В.В. Європейський Союз: історія і засади функціонування. Київ : Знання. 2012. 759с.
25. Європейський суд з прав людини: <https://www.uk.wikipedia.org>
26. Корнієнко В. О. Україна в Європі і світі: навчальний посібник. Вінниця : ВНТУ, 2017. 147 с.
27. Лукашевич В.М. Глобалістика. Львів: Новий світ -2000. 2017. 440с.
25. Макаренко М.І, Хомутенко Л.І., Дякова І. І. Європейська інтеграція. Київ : ЦУЛ, 2014. 334с.
28. Мальська М.П. Основи європейської інтеграції. Підручник. Київ : Центр учбової літератури. 2015. 320с.
29. Портал Європейського Союзу <http://www.europa.eu>
30. Рада Європи: <https://www.uk.wikipedia.org>
31. Розділ «Офіс офіційних публікацій ЄС» на сайті «Європейська комісія» <http://www.ec.europa.eu>
32. Сайт «Європейська Комісія» <http://www.curia.europa.eu>
33. Сайт «Європейський парламент» <http://www.europarl.europa.eu>
34. Сайт «Рада Європейського Союзу» <http://www.ec.europa.eu>
35. Сайт «Європейський Омбудсмен» <http://www.euro-ombudsman.eu>
36. Сиденко В.Р. Глобалізація – європейська інтеграція – економічний розвиток: українська економіка. Київ : Фенікс. 2011. 448с.
37. Сторінка «Договір про Європейський Союз» на сайті «Українські залізниці» <http://www.uz.gov.ua>
38. Фінанси: Курс для фінансистів: навч. посіб. За ред. В.І. Оспіщева. Київ, 2008. 567 с. : <http://www.pidruchniki.com>
39. Хронологія двосторонніх відносин: <http://www.eeas.europa.eu>

Зразок оформлення титульної сторінки

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Економічний факультет
Кафедра економіки та менеджменту

РЕФЕРАТ

на тему « »

з дисципліни «Європейська інтеграція»

Виконав (ла):
Студент (ка) групи _____
ім'я та прізвище

Перевірено:
наукова ступінь, звання викладача
ім'я та прізвище

Харків 202____

Навчальне видання

Матросова Людмила Миколаївна
Крикун Ольга Олександрівна
Максімова Марина Валеріївна

**ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ.
ЗБІРНИК ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ**
(Укр. мовою)

Коректор І. Ю. Агаркова
Комп'ютерне верстання В. В. Совінкова
Макет обкладинки І. М. Дончик

Формат 60x84/16. Ум. др. арк. 11,32. Тираж 100 пр.

Видавець і виготовлювач
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
61022, м. Харків, майдан Свободи, 4.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3367 від 13.01.2009

Видавництво ХНУ імені В. Н. Каразіна
тел. 705-24-32